SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 178. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 17, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 17-го ВЕРЕСНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 178.

ВІДБУВСЯ XX З'ЇЗД БРАТСТВА І-ОЇ УД УНА

Ґлен. — Це вже двадцять разів делеґати клітин Братства колишніх Вояків І-ої УД УНА в ЗСА збираються (початково щорічно, а відтак раз на два роки) щоб вибрати нову Крайову управу, обговорити проблеми братства та зайняти до них відповідне становище і в дружній атмосфері відновити давню приязнь.

Цього року, під час свята Дня Праці, в суботу і неділю, 5-го і 6-го вересня на оселі „Верховина", відбувся XX Крайовий з'їзд делеґатів Братства І-ої Української Дивізії УНА в ЗСА. 62 делеґати з 70 голосами заслухали звітів уступаючої Управи, їх продискутували та дали їй абсолюторію з признанням. На місце уступаючого голови О. Голинського, Крайову управу очолив Р. Гаєцький. Решту членів Управи переобрано з малими змінами.

В резолюціях доручено новій Управі сконтактуватися з управою Українського Конгресового Комітету Америки в справі активної участи братства в цій центральній організації, щоб в цей спосіб здійснити об'єднання УККА та Української Американської Координаційної Ради в одну громадську центральну організацію. Крайова управа братства надалі залишається в системі УАКРади до часу об'єднання УККА та УАКРади в одну організацію.

Багато уваги присвячено в нарадах справі безпідставної нагінки й очорнювання колишніх вояків І-ої УД. З'їзд, участь в якому брало крім делеґатів понад 100 членів братства, заслухав доповідей про правні заходи проти наклепів в мідіях. Доповідачами були правники-адвокати братства та члени з Канади, які протиставилися наклепам перед Комісією Дешена. Їх успіх був осягом без прецеденту, але як підкреслював доповідач В. Верига, дальше йдуть намагання продовжувати нагінку, доказом чого є стаття в лондонському „Таймсі". Не диво, що ці події турбують членів братства, активних членів громади, та примушують братство зайняти відповідне становище і стояти спільною, тісною лавою.

Розвагову частину започатковано бенкетом в суботу увечері зараз по виборі нової Управи. Бенкетом проводив О. Голинський, який вив'язувався на пості

(Закінчення на стор. 3)

Вийшла нова збірка поезій Р. Бабовала

Брюссель, Бельгія. — Цього року побачила світ нова збірка поезій Романа Бабовала, що появилась накладом автора. До цієї 94-сторінкової книжки оригінальну чорно-білу обкладинку, виконав маляр Любослав Гуцалюк.

Як відомо, за автором — ще інші видання, як: „Навіщо про те згадую?", 1969, Лювен, Бельгія, В-во „Заря" „La Nuit Les Oiseaux", 1972, Paris, Ed. „Les Paragraphes Litteraires de Paris". „Подорож поза форми", 1972, „Ню Йорк, Видавництво 'Нью-Йоркської Групи", та „Омана молока і листи до коханок", 1985, Шарлеруа (Бельгія), Самвидав.

Збірку цю в ціні 4 дол. плюс два доляри, якщо висилка за океан летунською поштою, можна набути в автора: Roman Babowal, 1, rue du Fer a Cheval, 6110 — Montigny — le Tilleul, Belgium.

Пластова Станиця в Ню Йорку відкриває зайняття

Ню Йорк. — Станична Старшина Пластової Станиці в Ню Йорку повідомила батьків і пластову молодь, що осінні пластові зайняття розпічнуться для юнацької молоді в п'ятницю, 18-го ц.р., апелем в год. 7-ій вечора, а для новацтва в суботу 19-го вересня, в год. 1:30 по полудні.

Усі зайняття відбуваються тут у Пластовому Домі, при 144 Друга авеню.

Присутність пластової молоді на відкритті зайнять у пластових одностроях обов'язкова.

ІНЖЕНЕРИ ПЛЯНУЮТЬ СВІТОВИЙ З'ЇЗД

Дітройт (І. Козак). — Заходами Світової Федерації Українських Інженерів, Головної управи Товариства Українських Інженерів Америки та Головної Управи Товариства Українських Інженерів Канади відбудеться в Українському Культурному Центрі у Воррені, Миш., в днях 24-го і 25-го жовтня ц.р. 8 Міжкрайовий з'їзд українських інженерів та науково-технічна конференція, присвячена 1000-річчю християнства в Русі-Україні.

Програма конференції включатиме наукові доповіді на теми: „Архітектура й будівництво українських церков протягом 1000-річчя християнства в Русі-Україні" та „Нові наукові й технічні осягнення". Реєстрація в суботу 24-го жовтня ц.р., о год. 9:30 ранку, а в год. 10-ій заплянована тура-оглядини індустріяльного заведення корпорації Дженерал Моторс, після тури доповіді до год. 5:45 по полудні. Відтак о год. 6-ій вечора розпічнеться товариська зустріч з громадянством, а згодом бенкет у приміщеннях Українського Культурного Центру.

В неділю, 25-го жовтня відбудуться організаційні збори Світової Федерації Українських Інженерів та крайових представників; о год. 1.-ій закриття конференції та з'їзду. Господарем є Відділ ТУІА в Дітройті.

За точнішими інформаціями слід телефонувати по 6-ій год. вечора на числа (519) 966-2348 і (313) 646-5882.

Співачка з Ляс Веґас виступить у Філядельфії

Філядельфія. — Тут у великій залі ОУК Центру в рамках відкриття цьогорічного сезону в суботу, 26-го вересня ц.р., о год. 7:30 вечора, відбудеться вечір-бенефіс, на якому виступить відома естрадна співачка Джой Бриттан.

Джой Бриттан, уродженка степової провінції Манітоби в Канаді, є з походження українкою третього покоління, володіє українською мовою, цікавиться українським життям та збереженням української культури. Коли їй було 17 років виїхала до Торонто, де успішно здала вступні іспити до консерваторії та вчилася співу. На Онтарійському провінційному фестивалі виграла срібну медалю, що й відкрило перед нею широкий світ естрадної співачки. Вона витримала конкуренцію та почала співати на сценах відомих клюбів. Тепер виступає в клюбах славнозвісного Ляс Веґас. Раніше вийшла її платівка „Українська потіха з Ляс Веґас" і тепер готує другу платівку української церковної музики.

Джой Бриттан

Акомпаньяторкою буде відома концертова піяністка Ірена Пелех-Зварич. Програмою вечора провадитиме Даниїл Максимюк.

Міжнародна Амнестія викриває методи тортур в Китаї

Вашінґтон. — Представники Міжнародної Амнестії організації, яка слідкує за долею політичних в'язнів і дуже часто виступає в їх обороні, особливо в країнах, які не шанують прав людини, запротестували проти тортур в Китайській Народній Республіці. Не зважаючи на протести Міжнародної Амнестії (МА) й інших подібних організацій, режим в Китаї застосовує проти політичних в'язнів такі кари, як побиття, підвішування за руки вгору, побиття електричними бичами, що їх часто вживають для скотини.

Правда, — говориться у звідомленні Міжнародної Амнестії, — китайський уряд намагається обмежити до мінімуму фізичні кари посилає молодих поліціянтів на спеціяльні вишколи, а суди перевіряють зажалення потерпілих та карають тих, які вдаються до середньовічних тортур під час слідства. Але в китайському законодавстві немає ще досі виразних і сміливих постанов про права арештованих.

Згідно з інформаціями МА арештованих держать годинами, а то й днями в нестерпних умовинах тюремного перебування. Політичних в'язнів в більшості тримають в „одиночках" так довго, поки вони не починають втрачати рівноваги духа. Один китаєць заарештований в 1985 році в Шанхаї розказав представникам МА про нелюдяні муки, коли людину із зв'язаними руками підтягають під стелю і крутять нею, як вітряком так довго, поки жертва не втрачає пам'яті. Інший колишній в'язень роз

(Закінчення на стор. 3)

Владика Є. Кривий відвідав губернатора провінції Парана

Владика Є. Кривий (другий зліва) у веселій гутірці з губ. А Діясом (другий справа). Владика прибув в товаристві Н. Котинського (зліва), секретаря Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації і посла В. Вічимишин-Ажіберт.

Курітіба, Бразилія (М. Рубінець). — Новообраний губернатор провінції Парана, Бразилія, д-р Алваро Діяс, це чоловік молодого віку, з високою освітою, який вже з минулих років має дружнє і партійне приятельство з також нововибраною посолкою українського походження до парляменту провінції Парана, Вірою Вічимишин-Ажіберт У загальному нововибраний губернатор ставиться дуже позитивно до української громади.

Одним із доказів є лист від губернатора 19-го лютого ц.р. до автора цих рядків у відповідь на його листа з гратуляціями за його новий пост. В приблизнім перекладі на українську мову з бразилійської, д-р Діяс пише „Вельмишановний пане: дякую, зворушений за Ваші вислови в імени Уряду Української Народної Республіки в екзилі. Маю повне переконання, що з співпрацею всіх паранівців, головно тисячів українців і їх нащадків, що причинились до росту нашої провінції, зможемо збудувати кращу майбутність для нас і для наших дітей. Користаю з нагоди передати Вам вислови найбільшого признання і пошани, і за Вашим посередництвом для всієї славної української громади в Парана".

В політичних колах вже йде чутка, що д-р Діяс в наступних виборах буде кандидувати на президента Бразилії.

У четвер, 20-го серпня ц.р. Владика Єфрем Кривий епарх українців католиків в Бразилії, в асисті посолки В. Вічимишин-Ажіберт, був прийнятий губернатором Парани на спеціяльній авдієнції. Була це дружня й корисна розмова, в якій Владика Кривий поінформував губернатора про працю і діяльність Епархії в релігійно-суспільній площині в Парані. Під час розмови було згадано, що українська громада в Бразилї, як і рівнож у всьому вільному світі святкуватиме в наступному році Тисячоліття Хрищення України. Д-р Діяс з великим ентузіязмом захопився цим проєктом і висловив бажання всязти участь в цьому так великому і важному святкуванні.

В дальшій розмові губернатор Діяс зазначив, що українська громада Парани повинна бути горда, що в минулих виборах вибрала свою представницю до провінційного парляменту.

Це повинно заохотити українців до дальшої політичної праці. Українські суспільні і релігійні провідники повинні освідомлювати своїх членів і вірних, що хто має до 100,000 голосів і працюючи в напрямі з'єднання, зможе осягнути багато корисного для української громади і для українського народу взагалі.

ВИСТАВКА С. БЕРНАДИН

Дженкінтавн, Па. — Менор джуніор коледж влаштовує виставку картин мисткині Стефанії Олійник-Бернадин. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 18-го вересня ц.р., о год. 7:30 вечора, в семінарійній залі бібліотеки „ВаСиліяда".

ЗСА ВИСУНУЛИ НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен заявив, що делеґація З'єднаних Стейтів Америки представила Совєтському Союзові кілька пропозицій, що стосуються угоди про ракети середнього засягу і тактичні ракети.

В комунікаті Білого Дому сказано, що ці пропозиції стосуються заборони модернізувати, випускати і випробовувати будь-які ракети середнього засягу, а також ефективної перевірки виконання угод.

У повідомленнях з Женеви говориться, що пресовий секретар делеґації З'єднаних Стейтів Террі Шредер повідомив репортерів про нові американські пропозиції. Вони були зроблені напередодні переговорів, що почалися у вівторок, 15-го вересня, між державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом і совєтським міністром закордонних справ Едуардом Шеварднадзе, який прибув до Вашінґтону минулої неділі. Стало відомо, що совєтський міністер привіз Президентові листа від генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова. Однак Е. Шеварднадзе відмовився повідомити про зміст цього листа.

Приїзд Шеварднадзе, його переговори з Шулцом і зустріч з Роналдом Реґеном привели до посилення чуток про те, що вже в найближчі дні будуть вирішені справи про підписання договору про ракети і про візиту в З'єднані Стейти М. Ґорбачова. Однак у розмові з репортером ЮПІ Метью Квіном неназваний чинник Білого Дому охолодив тих, хто думає про підведення підсумків у переговорах про ракети. „Не очікуйте, — сказав він, — що під час зустрічів Шулца і Шеварднадзе всі суперечливі справи будуть вирішені".

Цей же чинник висловив сумнів, що в листі Ґорбачова до Реґена названа можлива дата наступної зустрічі на вершинах.

У вівторок Р. Реґен був присутній при підписанні Шулцом і Шеварднадзе американсько-совєтської угоди про заходи щодо зменшення риску раптового вибуху війни.

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ ЗУСТРІВСЯ З Р. РЕҐЕНОМ І ДЖ. ШУЛЦОМ

Вашінґтон. — У вівторок рано, 15-го вересня, міністер закордонних справ Совєтського Союзу Едуард Шеварднадзе зустрівся з державним секретарем Джорджом Шулцом і обговорив з ним ряд справ, які являють собою взаємний інтерес. Розмова тривала дві години 40 хвилин.

У центрі уваги була справа про укладення американсько-совєтського договору про ліквідацію ракет середнього засягу і тактичної нуклеарної зброї в Европі.

Після закінчення переговорів Джордж Шулц, відповідаючи на запитання кореспондентів, назвав розмову зі совєтським міністром „щирою і конструктивною". Обі сторони визнали, що перед укладенням договору треба узгіднити ще ряд невирішених справ.

І Дж. Шулц, і Е. Шеварднадзе відмовилися відповісти на запитання, чи можлива в цьому році зустріч між президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим. Шеварднадзе підтвердив, що привіз Президентові особисте послання М. Ґорбачова, однак зауважив, що в ньому нема конкретної дати їх можливої зустрічі. Разом з тим совєтський міністер заявив, що така зустріч є необхідною.

Після розмови Е. Шеварднадзе, Джордж Шулц і перекладач пішли в Білий Дім, де їх прийняв президент Роналд Реґен. Розмова була продовжена в саду перед Білим Домом, де був підписаний договір про встановлення в двох країнах пунктів у справі попередження випадкового чи ненавмисного початку нуклеарної війни.

Президент також не відповів репортерам на запитання про поступ під час переговорів, назвавши консультації Шулца і Шеварднадзе лише початком процесу нормалізації відносин між двома країнами.

Совєтський міністер жартома заявив журналістам: „Якщо я скажу вам, що написано в листі Ґорбачова, то я не буду мати що сказати Президентові".

В АМЕРИЦІ

НЮЙОРКСЬКИЙ ПОСАДНИК Едвард Кач у своїх роздумах на тему смертности, навіяних правдоподібно його недавнім легким мозковим ударом, заявив, що почав підготову свого похорону. Про це він заявив на телевізійній програмі „Відкрита думка" на руслі публічної мережі. На своєму нагробному камені він хоче, щоб було написано: що „завжди був гордий зі своєї жидівської релігії, завжди сильно боронив добро міста Ню Йорку та дуже любив нюйоркчан". Інструкції свого похорону передав своєму довголітньому приятелеві-адвокатові А. Шварцові, зазначуючи, що хоче бути похований з божниці Еммануел і щоб римо-католицький кардинал Ню Йорку Джан О'Коннор був промовцем на поминальній відправі.

ПІСЛЯ ОФІЦІЙНИХ повідомлень про те, що ЗСА пішли на нові уступки щоб елімінувати труднощі на шляху до договору в справі усунення і знищення ракет короткого та середнього засягів між СССР і ЗСА, президент Роналд Реґен сказав, що „тепер все залежить від Совєтського Союзу, чи вони поділяють нашу настанову щоб дійти до заключення договору". Знавці припускають, що коли б в Женеві дійшло до заключення договору, то Ґорбачов погодився б на приїзд до ЗСА на довго очікувану зустріч на вершинах.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена заявив Конгресові, що пропонує піднести в наступному році вкладки тим, які вживають Медікер на 38.5 відсотка. Ця підвишка, найбільша в історії цієї 22-річної програми, це наслідки швидко зростаючих коштів лікарської обслуги. Уряд підвищить місячну вкладку від 17.90 дол. до 24.80 дол., що збільшить річну вкладку до суми 297.60 дол. Сьогодні в ЗСА медікер обслуговує 31 мільйонів старших і інвалідів.

ТЕКСАСЬКИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ Вілліям Сінґелтон в цьому тижні набув друге з черги газетне видання, „Денвер Пост" за 95 міл. дол. Це купно підносить Сінґелтона, який вже є власником 28-ох щоденників, найбільш впливовим видавцем в американському журналізмі.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО департаменту заявили, що Уряд вносить сильну і гостру заяву протесту до уряду Панами за придержання американського дипломата на протязі восьми годин. Панамська поліція заарештувала Дейвида Меллера, коли він приглядався протиурядовій демонстрації у Панамі в неділю, 13-го вересня ц.р., не зважаючи на те, що він себе індентифікував.

РОЗПОЧАЛИСЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ Р. БОРКА

Вашінґтон. — Тут розпочалися у вівторок, 15-го вересня ц.р. переслухання сенатською комісією Роберта Борка, що є кандидатом президента Роналда Реґена до Верховного Суду.

Переслухання, які передавано безпосередньо на численних телевізійних станціях, зібрали усіх передових американських політичних діячів обидвох партій, членів Сенату і численних журналістів. Першого дня переслухання провадив сенатор Джозеф Байден, провідний член Демократичної партії та один із потенційних кандидатів на пост президента ЗСА у майбутніх виборах. Він, як також інші демократичні противники Р. Борка, розпочали переслухання рядом закидів у його сторону за прояви консерватизму, непошанування людських прав у відношенні до неґрів та жінок і неґативне відношення до абортів.

В обороні Р. Борка виступали колишній президент Джералд Форд, сенатор Роберт Дол та сенатор Оррин Геч. Вони підкреслювали його бездоганне минуле в публічному житті, передусім у судівництві, і уважали, що не можна витягати його поглядів з-перед десятків років, які він висловлював у своїх наукових працях як професор права.

Сам Р. Борк відповідав на закиди зрівноважено і спокійно, запевняючи, що має повну повагу до сенатської комісії, що прослідкує його погляди та ставить під сумнів чи він не буде переводити змін у Верховному Суді та впроваджувати свої консервативні погляди. Він теж відразу на початку заявив, що не є ані лібералом ані консерватистом і що на пості який йому пропонує Президент, він не буде добиватись великих змін в існуючих законах.

Переслухання Р. Борка мають тривати два тижні, але вже першого дня можна було завважити боротьбу двох таборів та інтенції противників іменування Борка до Верховного Суду скомпромітувати його в очах загальної публіки, що могла слідкувати за переслуханнями при телевізійних апаратах.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ЕМІҐРАЦІЙНІ власті, тобто ОВІР, повідомили доньку Давида Ґольдфарба, Ольгу, що вона отримає дозвіл на поїздку до Ню Йорку, щоб там відвідати хворого батька. Прохання про видачу візи було внесено ще в червні ц.р., але коли ОВІР не давав жадної відповіді Д. Ґольдфарб поїхав до Вашінґтону і тут у совєтській амбасаді просив дозволу поїхати йому на відвідини до дочки в Москву. Ця справа заходів дочки і батька отримала великий розголос в західній пресі.

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ інформують з Москви, що Совєтський Союз розпочав кампанію боротьби проти хвороби АІДС. Совєтське пресове агентсто ТАСС повідомило навіть про випадок в Ленінграді з Людмилою Н. (прізвища не названо), у якої знайдено бактерії хвороби АІДС в крові і лікарі наказали ізолювати її на якийсь час і взяли зобов'язання, що вона на протязі п'ятьох років не буде входити у сексуальні зносини. До кримінального кодексу внесено додаток, на підставі якого осіб, які знають про наявність хвороби і живуть нормальним життям, державна прокуратура має право притягнути до кримінальної відповідальности і покарати аж до восьми років тюрми. ТАСС інформує, що досі від цієї хвороби померло в СССР тільки три особи. Представник міністерства закордонних справ Ґеннадій Ґерасімов заявив журналістам, що СССР не буде визнавати документів про переведення бадань на Заході і закордонні особи, які перебуватимуть довше в СССР, мусять перейти совєтську перевірку.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНИЙ комуністичний функціонер в Югославії Гамдія Поздерач, який мав усі вигляди бути затвердженим на пост виконуючого обов'язки ротаційного президента в наступному році, мусів під тиском компартії і публічної опінії зрезиґнувати з лідерства після політичного і фінансового скандалу. Дотепер Поздерач був віцепрезидентом в югославській ротаційній системі керівництва державою. Він і його брат були замішані у політичній маніпуляції у провінціях Боснія і Герцеговіна, а також у фінансовий скандал започаткований і ведений фінансовою й індустріяльною установою Агрокомерс. Резиґнація Поздерача це ще один доказ загнивання комуністичної системи в Югославії, не зважаючи на ротаційну систему в керівництві.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ обстріляли автомобіль ливанського журналіста і поранили його тяжко в голову. Журналіст 38-річний Гасан Сабра працював в газеті „Аль Шіраа" і писав свого часу багато про засекречений продаж американської зброї, амуніції і запасних частин для Ірану. Загально припускають, що замах на Сабру виконали проіранські терористи, які не могли простити йому критичних заміток на адресу аятолли Хомейні за його погодженість купувати американську зброю, помимо критики американської політики його урядом. Терористи поранили також 12-річну дочку журналіста, яка їхала з батьком в тому ж автомобілі.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ЗСА Джозеф ді Генова і його помічники започаткували з представниками Ізраїля формальні розмови про шпиґунську аферу Джонатана Полларда, щоб встановити чи ізраїльський уряд зумисно притаював справу шпиґунства проти ЗСА і не говорив правди навіть тоді, коли американські розвідчі чинники відкрили шпиґунську аферу Полларда. Ізраїльську делеґацію очолює на переговорах колишній амбасадор До Вашінґтону Меїр Розенне.

ЕТІОПІЯ ЗНОВУ ЗАГРОЖЕНА голодом у зв'язку з посухою в багатьох провінціях країни, — інфорує пресове агентство Ройтерса з Адіс Абаби, столиці Етіопії. Речник Державного департаменту Чарлз Редман заявив кореспондентам, що Адміністрація президента Роналда Реґена почала розглядати прохання Етіопії про уділеня 115,000 тонн харчів. Частину тих харчів подарують приватні американські харитативні організації. Етіопія потребуватиме прийнаймні 950,000 тонн зерна, — заявив Ч. Редман, — але ЗСА не є єдиною країною, яка має допомагати цілому світові. Ця країна з комуністичною системою правління не виходить з економічної кризи і тому причиною голоду й іншого лиха не є тільки посуха, а сама диктаторська система, — кажуть деякі політичні спостерігачі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Права людини в ЗСА і СССР

Відомо у всьому світі, що немає другої країни, де була б така свобода, як у Америці. Ті які знають відносини у цій країні свідомі, що американська свобода межує вже із сваволею. У Західній Европі також немає цензури преси і там люди теж вільні. Проте тамошня преса не дозволяє собі на таку безкарну критику тамошніх урядів, як це діється в Америці і тамошнє судівництво куди суворіше, як американське. В усьому світі відомо теж, що на першому місці країн, де немає прав людини, стоїть Совєтський Союз із своїми ҐУЛаґами і стосуванням психіятрії як засобу виміру кари супроти опозиціоністів режиму. І немає такої другої країни, як Совєтський Союз, де так всевладно банує забріханість і фальшування. Доказом цього є найперше совєтська „Большая" Енциклопедія і всі псевдонаукові довідники, як теж уся підпорядкована урядові преса й пропаґанда. Забріхання керівників радгоспів і колгоспів та всіх промислових закладів, які зправила звітували так, як це подобалось би зверхникам, довело врешті Міхаїла Ґорбачова до ведення „чистки" і звороту в сторону демократизації, яка покищо є тільки на папері.

Коли сиґнатори Гельсінкського договору закидали і закидають Совєтському Союзові, що він зламав договір у точці прав людини, то представники СССР мали і далі мають на це одну відповідь: Це „внутрішня справа Совєтського Союзу і ніхто не має права до неї втручатися". Але совєтський уряд і за Ґорбачова, який ніби пізнав уже західній світ, далі стосує ті самі дві мірки, які існували в СССР і за Сталіна: „мені вільно робити те, чого тобі не вільно". І совєтський уряд приписує собі право втручатися до внутрішніх відносин в Америці та продовжувати пропаґанду про ніби нехтування правами людини в Америці.

В останньому недільному виданні „Ню Йорк Таймсу" з 13-го вересня 1987 року є обширний допис кореспондента того престижевого щоденника з Москви, під промовистим заголовком: „Совєти сприяють дисидентам в ЗСА". Читаємо там, що в останньому часі, не вважаючи на ніби покращання відносин між Америкою і СССР, совєтська преса і цілий пропаґандивний апарат наставилися на кампанію проти Америки, як країни, де немає прав людини! Совєтська преса прославляє як героїв своїх демонстрантів в Америці. Зокрема як героя представляється Браєна Вілсона з Каліфорнії, який брав участь у демонстрації прокомуністичних „пісніків", які протестували проти підтримування американським Урядом борців за свободу в Нікараґуа. Демонстранти зокрема протестували проти підтримування протикомуністичних партизанів в Нікараґуа доставами американської зброї. Браєн Вілсон стояв на залізничих рейках і не встиг відскочити, коли над'їхав вантажний потяг. Потяг зупинено але він уже заторкнув Вільсона і важко поранив його в обидві ноги. Тепер представник Совєтського Союзу „запросив" Вілсона з його родиною прибути на кошт СССР до Москви, де дадуть йому безплатне лікування. „Ню Йорк Таймс" наводить теж низку інших конкретних прикладів, як совєтський державний пропаґандивний апарат втручається у внутрішні відносини в Америці та підтримує тутешніх опозиціоністів.

Проте той сам кореспондент пише згідно з правдою: „В Совєтському Союзі миролюбні групи не є леґалізовані і їм не вільно влаштовувати будь-які демонстрації, які взагалі заборонені". Саме в останніх днях арештували у Москві три жінки, які відважилися вийти на Червону площу з транспарантом, на якому протестовано проти засудження на чотири роки заслання до ҐУЛаґу молодого німця, який із своїм малим літаком залетів до Москви і зручно приземлився недалеко Кремля.

Найширші кола підсовєтських громадян знають, що те, що пише совєтська преса, треба читати „навиворіт". Підсовєтських громадян не можна вже обдурювати нісенітними вістками, фабрикованими для політичних цілей. І ця теперішня кампанія СССР проти ніби нехтування американським Урядом прав людини — не має значення. Ніхто у світі і в самому СССР не бере її поважно.

Володимир Яців

ЧИ СПРАВДІ ПОЧАТОК ЗМІН НА ВІДТИНКУ „ГЛАСНОСТИ" В ПОЛЬЩІ

I.

У липні ц.р. суспільство Польської Народної Республіки мало можливість запізнатися з журналом „Республіка", який появився по довшому періоді часу на читацькому ринку, у висліді започаткованих змін у совєтській системі на відтинку „гласности". Поява такого приватного видавництва, яке не є зв'язане з „Солідарністю" або з церковними організаціями, що у своїм журналі мали б обговорювати проблеми, які відносилися б до економічного, суспільно-громадського і політичного життя країни, напевно не є припадком. Можна сказати, що журнал „Республіка" є іншим, коли порівняємо його до сотень режимних журналів у Польщі і до журналів в комуністичному світі, видавцями яких не є ані уряд ані Церква. Журнал „Республіка", як перший підпільний журнал, що отримав дозвіл на легальне існування, випередив Совєтський Союз на відтинку „гласности", започатковуючи зміни на так важливому і відповідальному відтинку в житті країни, якою є преса.

На цьому відтинку перебудови системи в СССР ми не бачимо і скоро не побачимо змін таких, які започаткував Войцех Ярузельський у своїй країні, за дозволом свого покровителя М. Ґорбачова, який у своєму царстві напевно не відважиться впровадити такі фундаментальні зміни в соціялістичній системі, що своїми наслідками могли би причинитися до його упадку. Якщо б М. Ґорбачов дозволив видавати „Український Вісник", що був видаваний підпільно в 1970 роках, і не перешкоджав у видаванні журналу „Гласність" своїми кагебівськими методами, то напевно він мав би підтримку для своїх реформ поміж народами Совєтського Союзу, потрібну в боротьбі з партійною бюрократією, яка є противна всяким реформам.

Видавець журналу „Республіка" Мартин Кроль каже, що його видавництво є зовсім незалежним підприємством, і що його бажанням як видавця є показати своїм противникам, що в теперішній ситуації в якій знаходиться польський народ, є можливим бути леґальним видавництвом і критикувати зовнішню і внутрішню політику уряду, якщо вона йде в некористь народові. Ця так звана незалежність і самостійність журналу „Республіка" вказує на це, що В. Ярузельський пробує своєю ліберальною політикою на так важливому суспільно-громадському відтинку, отримати підтримку суспільства його внутрішній і зовнішній політиці, яка на його думку, є правильна в теперішній політичній ситуації.

Треба ствердити, що уряд ґенерала Ярузельського ще минулої осени видав амнестію політичним в'язням, щоб цим актом прихилити до себе суспільство і держави Заходу, довір'я яких він втратив ще на початку свого володіння. Генерал проголосив програму національного поєднання і створив консультативну раду із визначних громадян, завданням якої було би допомагати урядові своїми фаховими порадами в керівництві на відтинку господарському, який є першого значення у житті країни. В. Ярузельський дозволив також на полегшення на відтинку цензури, і дав дозвіл на відкриття підпільного видавництва „Республіка", яке повинно виконувати працю, що буде йти в користь польського робітника і селянина, — каже видавець Мартин Кроль.

Один з дорадників Ярузельського твердить, що журнал „Республіка" своєю появою на читацькому ринку доказує, що в країні соціялізму є можливі зміни в системі, однак вони не повинні своїми наслідками неґативно впливати на суспільно-громадські чи господарські проблеми країни. Він уважає, що видавець Мартин Кроль як польський патріот, некомуністичних переконань, виконує свої обов'язки, що йдуть в користь його народові. Для лідерів опозиції така зміна не означає багато і тому вони домагаються, щоб привернено в правах розв'язану ще в 1983 році незалежну організацію ПЕН. Однак, треба ствердити, що на цьому відтинку є труднощі тому, що члени цих організацій працювали для „Солідарности" і далі підтримують цю нелеґальну робітничу організацію, — каже дорадник Ярузельського по справах внутрішніх.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Зоя Когут

Гості в Австралії

З міста вітрів, цибулі і горезвісної мафії (тобто з Чикаґо) завітали до Богом забутої Австралії Анна і Зіновій Маринці. Прилетіли, виступили на сценах Сіднею, Аделаїди і Мельборну — і відлетіли назад, залишивши нам спогад чудових вечорів і жаль, що ми не маємо їх частіше...

Про панства А. і З. Маринців ми вперше почули від доброго знайомого Дмитра Пирогова, який, будучи з хором „Чайка" на гастролях в Америці, зустрів там свого земляка Зіновія Маринця, що чотири роки тому приїхав з дружиною і сином з України до ЗСА і часто тепер там виступає на українських сценах.

Прослухавши касетку з виступів З. Маринця, ми цілковито приєдналися до бажання Дмитра: почути і побачити його у нас, в Австралії. Голос на касетці звучав добре, жарти звучали жартівливо, вірші були влучні і добре виконані. Анна Маринець не була на касетці зафіксована, отже ми не знали, в якій ролі виступає вона на сцені.

І от 20-го серпня 1987 року панство Маринці зі сином долетіли до берегів найстаршого на світі континенту, тобто — Австралії. Їх перший виступ відбувся в Сіднеї в неділю, 23-го серпня. За ним слідував виступ в Аделяїді в суботу, 29-го серпня і нарешті у нас в Мельборні, в неділю 30-го серпня.

Хоч із Сіднею, і з Аделяїди вже дійшли до нас чутки про якнайкраще враження з їх виступів, як говоритиму про Мельборн. Мельборнський „вечір" відбувся, властиво, вдень, бо початок був о 3-ій годині по полудні. Заля Українського Народного Дому була повна.

Ми вже не раз вітали у нас гостей з-поза океану. Вітали щиро і сердечно.

Коли приїжджали хори, чи танцювальні групи — ми більш менш знали, що можна від нах очікувати і чим вони нам можуть (або й не можуть...) заімпонувати.

Коли прибували до нас мистці: малярі, поети, письменники або професори університетів — ми також більш-менш знали, чого можна сподіватися, хоч деколи були дещо здивовані, коли нас поблажливо запитували, чи ми колись чули про Олеся і чи знаємо, що означає слово „інтелект"... Коли прибули до нас Анна і Зіновій Маринці — більшість публіки не мала поняття: чим і як чаруватимуть нас наші гості зі сцени.

А вони таки чарували! Чарували і зачарували! Безпосередність і професійне вміння Зіновія Маринця вхопити і тримати увагу слухача жартами, переплітаними сатиричними віршами Павла Глазового, його раптовий перехід від веселости до носталгії і патріотизму у власних віршах, чиста, невимушена задушевність виконання пісень Анною Маринець і гармонійна досконалість дуетів — все це творило одну подивугідну цілість, яка справді зачарувала слухачів. Заля нашого Народного Дому, дещо втомлена не надто великою різноманітністю сценічних виступів, раптом ожила, наповнившись хвилями щирого сміху, змішаного з хвилинами задуманої тиші а то й смутку.

Зіновій Маринець вміє оповідати жарти. Ох, і вміє ж! Навіть вже колись знані анекдоти набирали в його виконанні нового змісту і нового комізму. Його приємний баритон, без зайвої надуманости й театральности, можна слухати годинами.

Його власні вірші, змістовно глибокі і виболілі, були додатковим так би мовити „бонусом" його виступу.

Голос Анни Маринець — чистий і вміло-стриманий, просто заворожив слухачів. Її виконання пісень Кос-Анатольського, Олександра Білаша, Володимира Івасюка, Богдана Янівського, у фортепіяновому супроводі мґр Надії Савин (на жаль, лише з касетки) дарувало нам усім велику приємність.

Обоє вони, Анна і Зіновій Маринці, своєю скромністю, безпосередністю і ще не загубленою теплотою — відразу нав'язують контакт з публікою і тримають її в захопленому чеканні і цікавості на протязі майже тригодинного виступу, який усім нам здавався занадто коротким.

Наші дорогі гості вже залишили нас і напевно лише деколи згадують дивну країну, десь на кінці світу — Австралію і людей, які так щиро оплескували їх на сцені і які ще довго згадуватимуть їх оцей виступ, що приніс із собою особливо чарівний настрій.

Дякуємо що завітали!
Щасти вам Боже!

Мирослав Борисюк

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР 1987

II.

Так при місяці січні є вид церкви Василія Великого, побудованої в 1777 році в селі Поздяч (Ярославщина), в якій автор цих рядків на Воскресення у 1936 році, молився із його знайомими студентами університету І. Казимира.

Повну 19-ту сторінку займає фото церкви Зіслання Св. Духа в Хлоп'ятині (Томашівщина), що побудована 1963 року. (Фото Андрія Степана). Додати треба, що ці церковці, із поданими датами і місцевостями у побільшенні могли б послужити нашим музеям, як зразки — залишки нашої церковної архітектури.

На сторінці 21-23-ій поданий Церковний Устав, як переводити відправи і Богослужби у цілому році. Сторінка 24-та подає вказівки, „Як маємо постити?" Згодом о. А. Санторський, (не знаходимо його в списку духовників в Польщі) написав філософський доклад на сторінці 20-28, про Тайну Євхаристії, обосновану на цитатах із Євангелії і Нового Завіту. Дивною для нас є сторінка 29, де подається титул, а не автора: „Віра великих вчених", як Бекон, Паскаль Ампер, Дарвін, Мендель, Максвелл, Павлов. Хіба їх однозгідно прийняла Христова Церква? Варта це перевірити. На цій же самій сторінці ґрав'юра і XVII ст: „Навернення „Павла", без окреслення „Св." (Величною є світлина софійської Оранти, із підписом внизу: „Соборові св. Софії в Києві вже дев'ятсот п'ятдесят років."

Від 31-73-ої сторінки слідують окремі статті, переплітані поезіями. За змістом вони такі: „С. Заброварний: „Біля початків християнства на Русі". „З літопису ювілейних подій", зібрав С. З. Т. Жихевич: „Берестейська унія". Для наших істориків — це унікальна інтерпретація про виникнення і ролю цієї знаменної події для нашої Церкви. Автором, мабуть, є поляк, про що свідчить ім'я Тадеуш Жихевич. В цій же статті на ст. 45-ій є фото трьох ієрархів з підписом: „Святіший Отець Іван-Павло II і Блаженніший Верховний Архиєпископ і Митрополит Кардинал Й. Сліпий (справа) під час єпископських свячень Мирослава Любачівського". Фото і підпис дуже характеристичні.

Хто міг би сподіватися, що 48 сторінок буде містити вірш Павла Тичини: „Скорбна Мати", із дедикацією: „Пам'яті моєї матері". Очевидно цей вірш потребує порівняння з ориґіналом.

Автором статті: „Біблійні мотиви в „Книгах Буття Українського Народу" є Степан Козак, який в підзаголовку подає: „До 140 річчя Кирило-Мефодіївського товариства". По перегляді її можна зразу окреслити, що це своєрідна інтерпретація „доморослого філософа" його ери.

Знову Ольга Хиляк-Петик під образком розп'яття Христа, у грецькому написі зліва вгорі, є автором картини-вірша, із цитатою єв. св. Івана 19.25. „Три Марії", з яких перша Мати Божа, друга Магдалина, третя — це правдива Матір, що „без зажмурення очей лиш у гору дивилась на розпластаний лахман Людини, на поскручувані пальці рук і ніг на лице, що то було лице Дитини..."

Дуже цікавою є стаття Ярослава Полянського: „Корифей української церковної музики", між якими подані характеристики Максима Созонтовича Березовського (1745-1777), Артемія Лук'яновича Веделя (1767-1809), Дмитра Степановича Бортнянського (1751-1825). Подані визначніші твори і об'єктивна характеристика композицій. Слідує двострофовий вірш Ірини Тейт: „Вертеп", до якого йдуть люди, „до Нього щохвилини, йдуть і йтимуть сотні, сотні літ".

Незвичайною статтею в — її змістом та артистичним оформленням є: „Пісня непохитною пройде", — пера Марини Мікляшевської-Хиляк. Авторка, цитуючи Шевченка: „Наша дума, наша пісня...", під фото, що на фоні церковного вівтаря представляє жіночий хор з диригентом, починає такими словами: „Пісня, хорал, — це багатовічні та неймовірно сильні елементи у спаянні з іншими, такими саме, як національна гідність українців, відчуття краси своєї вітчизни, гаряча віра Христова, гіркота зазнаної кривди і надія". Це фото представляє хор „Журавлі", що його організатором став о. Йосафат Романик. Члени хору — 19 дівчат і один хлопець — це жителі різних районів Польщі, зуміли полонити не тільки серця й душі своїх рідних, але також багатьох чужомовних слухачів, не тільки рідними піснями, але презентацією творів европейських композиторів. Запитує авторка читачів: „Яке буде майбутнє хору?" Це питання до нас, що годні й гідні дати щиру відповідь.

Від сторінки 64-ої до 74-ої — коротенькі статті, як репортаж релігійної станиці в Хшанові, що проіснувала 40 літ, пера Мирослава Чеха, „Юрій Новосільський про Ікону", що вона собою представляє, „Ґалерея Христових Страстей, автора С. З.; інтерпретація серії „Христові Страсті" Василя Курилика, в якій автор пише: „це насичений великою гуманістю монументальний твір генія, що сягнув у саму глибину людської душі, торкнувся її найінтимніших струн, збагатив суть цього що божеське і що людське." Остання стаття — це стаття Мар'яна Юрковського: „Українські назви храму", із поданням таких назв: синагога, храм, церква, святиня, собор, божниця, базиліка, каплиця, катедра, кірхе, костел, фара, капище, всі вони „доми молитви, доми Божії, або Господні".

Замикає цей календар точна статистика релігійних станиць у Польщі, яких є 75, з датами заснування, із приділеними Деканатами, яких нараховуються чотири: Ольштинський, Кошалінський, Вроцлавський, Перемиський, поділених на Північний і Південний Вікаріят.

Греко-Католицьке Духовенство обіймає 52 священиків різних покликань, з яких деякі обслуговують по декілька станиць. Найстаршим є о. Євстахій Хархаліс, народжений 1898 року, наймолодшими — о. Роман Врущак та о. Володимир Роман Ющак, народжені 1957 року. Багато із них „крайові" отці, інших висвятили архиєпископ Любачівський, єпископ Марусин, єпископ Мартинюк, й інші.

Хай цей короткий огляд послужить для зображення нашої Церкви в Польщі, щоби ми допомагали цим, хто там живе, у їх змагу за нашу віру і Церкву.

КОРЕСПОНДЕНТ „НЮ ЙОРК ТАЙМСУ" в Москві інформує про те, що совєтські еміґраційні власті почали в останньому часі частіше видавати візи для совєтських громадян, які хочуть відвідати своїх рідних в З'єднаних Стейтах Америки, Канаді й інших країнах. Взагалі, совєтська еміґраційна політика набрала більш ліберальних форм, — пише Билл Келлер, — бо в останньому часі число відвідувачів в ЗСА із Совєтського Союзу значно збільшилось. Келлер покликається навіть на слова одного високого урядовця з американської амбасади в Москві, який сказав йому, що число туристичних віз почало зростати з початком літа. У літніх місяцях амбасада ЗСА видала дозвіл на в'їзд для 1,200 осіб. В минулому році це число ледве досягло 500 осіб. Очевидно, першою передумовою для видачі совєтського пашпорту для поїздки за кордон є так званий виклик від родини у ЗСА, без якого совєти взагалі про жадний виїзд говорити не хочуть.

Яр. Климовський

АНДРІЙ ІЛЬКІВ — АКТОР, ЖУРНАЛІСТ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

(З приводу 80-річчя з дня його народження)

I.

Театр, відображаючи ідеали й суперечності народу — відомо — є формою суспільної свідомости й засобом ідейного й естетичного виховання, цим самим є складовою частиною культури. Не дивно, що Карль Цукмаєр сказав: театр — дзеркало нації. А проте, починаючи свої спогади, Андрій Ільків каже: „Слава актора в світлі сценічної рампи, а погаснуть світла на сцені, і... в залі стає пустка".

У нас завівся дивний звичай — згадувати людей після її смерті. Чи не краще це робити за її життя?, тим більше, коли людині „стукне" вісімдесят і коли та вісімдесятилітня людина, що вже живе, як кажуть у Пана Бога „на кредит", про себе прочитає й усе те написане просунеться перед її очима, приємно згадати, може й з радости пустить сльозу.

Любов до театру, а враз із цим непереможне бажання вступити до театру проявилося в Андрія Ількова 1924 року, коли йому було неповних 18 років, будучи ще учнем 7-ої кляси української гімназії у Рогатині, після того, коли він уперше в своєму житті виступив на сцені з нагоди Шевченківської Академії. Про це читаємо в його спогадах п. н. „Мої театральні ґастролі". Його задушевна мрія здійснюється одначе рівно за десять літ.

У міжчасі працює продавцем у кооперативній крамниці в Черневі, рогатинського повіту, в своєму рідному селі. Не без того, що допомагає матері-вдові вести господарку (його батько помер у 1920 р.).

У роках 1928-1930 відбуває військову повинність у польській армії у Вжесьні недалеко Познаня в 68-ому полку піхоти. З ним у той час у цій самій сотні було стільки українців, що можна було створити добрий чоловічий хор. Завдяки організаційному хистові Ількова такий хор зорганізовано, що ним захоплювався не лиш цілий ґарнізон, але й мешканці Вжесьні.

Відбувши військову службу, працює секретарем в адвокатській канцелярії, спершу в Заболотові, згодом у Делятині.

У Заболотові ставить перші кроки на сцені вже зрілою людиною, вправді ще на аматорській сцені, але театральний гурток мав амбіції осягнути професійний рівень, тим більше, що ним керував Іван Іваницький, абсольвент варшавської драматичної школи, студіював теж у Німеччині; за німецької окупації він режисерував у Львові, в нашому театрі „Ріку" М. Гальбе, „Дружину" Й. Ф. Бокая і „Любов на здоровий розум" Г. Куб'є. (Він сам теж переклав згадану драму і ці дві комедії).

Будучи в Делятині, Андрій Ільків включається у діяльність місцевого Драматичного Гуртка. В п'єсі „Ніч під Івана Купала" грає ролю Дениса, після чого ще більше утверджується в тому, що його місце таки в театрі.

У 1934 році вступає до Українського Театру під дирекцією Івана Когутяка. Щоправда ніякий театр не приймав хто тільки зголосився, мовляв, хто не мав що робити, то йшов до театру. Такого не було. В першу чергу треба було мати хист як до співу, так до танку, не згадуючи зовнішнього вигляду та вміння поправно прочитати щось із прози чи поезії. Сценічний шліф проходилось уже під рукою режисера. Очевидно Андрій Ільків не лиш відповідав вимаганим передумовам, але згідно своїх сценічних здібностей не починав із статиста чи хориста, але зразу, як кажеться в театрі, ввійшов у репертуар.

Як знаємо, інакше проходило існування пересувного театру, інакше постійного. Ситуації в мандрах часто мінялися, а з ними й акторський склад. Актори по якомусь часі переходили до інших театрів. Тому, що Ільків не лиш актор, але й співак, тож був час, що він був членом славного хору Котка, який у певних періодах часу відбував концертне турне, щоб, як кажуть, слава не пропала. І було так, коли був у театрі, тягнуло його до хору, а коли був у хорі тягнуло його до театру, та все ж у цьому випадку театр переважав.

З Театру І. Когутяка переходить до Українського Народного Театру „Промінь" під мистецьким керівництвом Миколи Комаровського, згодом до Українського Драматичного Театру ім. Миколи Садовського під адміністративним керівництвом Опанаса Карабіневича.

Уміжчасі коротко був теж у Театрі Юрія Кононева.

За большевицьких часів працював у Державному Обласному Українському Театрі ім. Івана Франка в Тернополі. Само собою праця, а впарі з цим і саме життя в стаціонарному театрі інкше виглядає як у пересувному. Актор тоді має своє власне помешкання, окрему кімнату, в якій працює над ролею, не в'яжуть його чужі люди, як це бувало в мандрах, може зібрати думки й поставити їх на папір, згадавши пережите. Саме тоді в цілій повні проявився в Ількова хист мемуариста.

За німецької окупації виступає в Українському Театрі в Коломиї. Коли цей театр був уперше в Дрогобичі з гостинними виступами (саме тоді я керував адміністрацією Підкарпатського Театру), якраз у той час мав я нагоду бачити Ількова в кількох ролях, і тоді я пересвідчився, що він заслужено в рядах акторів на т. зв. першому положенні. Не зважаючи на воєнний час, театральна діяльність під поглядом якости заслуговує на окрему статтю. Під поглядом кількости стаціонарних театрів тоді було найбільше з усіх часів, а це тому, що деякі актори з центральних земель залишилися в Галичині, крім цього ще дійшли акторські сили з Буковини та Закарпаття, так, що тоді слова: „коли меч бряжчить, Мельпомена мовчить" не були співзвучні з часом.

Закінчення буде.

„Щоб минувшина не пропала"

Бувають милі почування кожного з нас, коли в колі друзів, приятелів та знайомих відзначаємо якусь дату у нашому житті, яка в'яже нас усіх в одно. Тоді в наших серцях панує радість, ми тоді відчуваємо щось особливе, родинне або стисло організаційне.

Одна така мила вечірка була організована Зборівським Комітетом в Торонто у минулому році, коли ми вручали пропам'ятну книжку про нашу незабутню землю Зборівщини, в дні 17-го травня. Появу нашої книжки учасники з'їзду привітали з подякою Зборівському Комітетові особисто і десятки подяк листами, як і рівно ж нашому покійному редакторові Б. Гошовському, що довершив успішно появу книжки.

Історія ця — це дзеркало української спільноти з її життєвими прикрасами, цебто з її суспільними здобутками зборівської громади у вільному світі. Важне однак те, що за несповна 50 років існування досі Зборівського Комітету в Торонто таки появилася книжка про наші землі, де ми виростали і провели ранні літа нашої молодости. Саме про такий образ йшлося нам і авторам, що писали і надсилали до нас свої спомини цієї історії. Йдеться про те, щоб у вільному світі бачили себе, бо тільки така історія може бути корисна для нашої спільноти. Наші намагання об'єктивности будуть тоді стверджені історією.

Книжка „Зборівщина" в'яже нас, українців Зборівщини, в одну органічну національну цілість не тільки з цим континентом, але також ставить мости пов'язання нас з материком. Вона, ця книжка, — про землю наших батьків і дідів, передає нам великий вклад української людини в нашу країну поселення. Тому вона говоритиме про належні права, про її змогу до вільного життя в користуванні добрами цієї країни.

Це її перше видання. І так всього нам не пощастило використати. Є ще деякі залишені матеріяли. Критика сприйняла нашу книжку надзвичайно тепло, а широкий український загал прямо зі захопленням, бо була це перша наша історична книжка про землю Зборівщину. Листи, які приходили до нас, є належно збережені в нашому архіві. Люди читали цю історію, віднайшли свої коріння, дізналися звідки їхні батьки походять. Були листи з признанням науковців, бо книжкою зацікавилися жителі інших Галицьких повітів.

Ось що пишуть читачі:

„Щиро дякую за передану мені різними дорогами цінну книжку 'Зборівщина', над якою працювало так багато осіб. Кожна книжка, яка має історичне підложжя, є нині дуже важна. Читаючи її, зворушуюсь до сліз, бо на кожному кроці знаходжу спомини з рідної землі — нашої батьківщини. Вам усім, що причинились до цього великого діла, належиться гратуляція, а Всевишньому подяка, що дав Вам сил допровадити це велике діло до побідного кінця. Багато зборівщан позичає у мене цю книжку і всі захоплені нею", — читаємо в листі Анни Маланчук-Коваців з Польщі.

„Поява книжки" Наш рідний край' про зборівську землю — це велике діло, продовження нашої історії. Цей збірник не тільки для зборівщан, али й для всіх нас, українців, розсіяних у діяспорі. Це джерело, з якого можуть черпати відомості про культурне, релігійне і побутове життя нашого народу майбутні покоління і всі зацікавлені. Я не зборівчанка, але з цікавістю і задоволенням читаю зборівську книжку. Велике признання усім тим особам, що так мозольно працювали і видали цей твір. Таких видань про наші землі, життя нашого народу треба більше писати. „Зборівська земля" гарно, цікаво та доступно редагована. Естетичний вигляд, добрий папір і друк надають книжці більшої цінности. Місце цієї книжки повинно бути у кожній українській хаті і бібліотеках. Побажане цінний, вартісний матеріял перекласти англійською мовою, щоб в цей спосіб поширити знання про Україну і життя її народу серед англомовного світу", пише Дарія Щирба-Лошньовська з Місісаги, Онт.

„Назагал люблю читати давноминулі спогади наших дідів і прадідів. Ваша книжка є як змістом, так і зовнішнім виглядом гарно опрацьована. Остаюсь з пошаною до Вас! — Йосиф Дячишин, Ляшин, Рогатинець."

У 1988 році минає 50-ліття існуючого досі Зборівського Комітету в Торонто. Отже нашим традиційним обов'язком є гідно цю дату 12-го червня відзначити і вшанувати тих перших піонерів-основників, що поклали тривкі основи існуючого комітету. Етап цього 50-ліття є дуже важний і тим, що він ще повністю не є закріплений в історії дорогої нам зборівської землі. Нам треба писати і говорити, щоб наші нащадки згадували нас „Незлим тихим словом". Етап цей — це одночасно відбитка наших днів. Цьому етапові присвятім ще свого часу і докажім, що ми були і є з'єднані в осередку зборівської громади. Приходіть на збори, наради, щоб гідно відзначити 50-ліття Зборівського Комітету в Торонто.

Праця до другого видання повинна вже підготовлятися, але з відходом на вічний спочинок нашого редактора Богдана Гошовського дальша праця завмерла.–

Впродовж нашої праці постійно була дискутована одна велика проблема — де здобути фонди, щоб наступні видання англійською мовою були солідно опрацьовані. Проблема частинно в тому, що в нас ще досить велика кількість книжок до продажу. Одна людина всього не зробить, потрібна поміч. Після кольпортації книжок можна буде приступити до дальшої праці. Книжка про Зборівщину надається при різних нагодах — іменини, уродини і т. п.

З пожертв ми фінансували книжку „Наш рідний край" — Зборівщина. Щодо англомовного видання, то нам потрібно призадуматися. Це є поважна справа, зв'язана з великими витратами. Я сподіюся, що спільними зусиллями нашої громади в наступному році вдасться здійснити намічену працю.

Переглядаючи те все сказане, я на закінчення цього звітування клоню голову зі сердешним українським спасибі всім меценатам, добродіям і жиртводавцям, які допомагали нести видавничий тягар ввпуску у світ книги про Зборівщину. Рівно ж і тим, які відійшли на вічний спочинок і не мали нагоди побачити вислід довголітньої праці Зборівського Комітету. Зокрема подяка всім тим, які будь-чим причинилися до видання цієї монументальної книжки.

Володимир Локоть

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

голови Крайової управи в останніх шістьох роках знаменито й лиш на його категоричне домагання не переобрано його вчетверте. Бенкет прикрасив кількома влучними дотепами український гуморист Зіновій Маринець. Немов продовженням веселої нотки бенкету були вечорниці при звуках оркестри Богдана Гірняка зі співом Ігоря Раковського.

Вже від самого початку зустрічей братства на „Верховині" учасники з'їздів та гості організовано брали участь в Богослуженнях в обох українських церквах та соборній Панахиді за душі спочилих членів братства та всіх героїв на символічній могилі-пам'ятнику. Цього року Панахиду відслужили отці: парох української католицької церкви св. Володимира о. Юліян Осадца, настоятель української православної церкви о. Леонід Гофман та член братства о. Богдан Карась. Л. Гофман відчитав відповідну молитву за всіх впавших героїв та політичних провідників.

По Панахиді звітом голові Головної управи д-рові М. Малецькому закінчено офіційну частину XX З'їзду.

Після полуденка відбулася, як щороку, розвагова імпреза, яку влаштувала Крайова управа. Участь в ній взяли актори Зіновій й Анна Маринці з Чикаго. Можна з приємністю ствердити, що гуморист — актор а рівночасно поет З. Маринець буде виповнювати прогалину, яка заіснувала по відході невіджалуваних Миколи Понеділка й Івана Керницького. Його дружина Анна з великим чуттям відспівала дві пісні: Кос-Анатольського „Мама" і В. Івасюка „Мальви", а в дуеті з Зіновієм гості відспівали зворушливу коляду, яку співалося в Україні в роках 1944-45.

Після імпрез учасники ще довго проводили час на дружніх розмовах, а в понеділок з новим запалом до праці для добра братства і всієї громади роз'їхалися домів.

Міжнародна...

(Закінчення зі стор. 1)

казав про тісне „набивання камер в'язнями, або заковування рук так тісно, що кайданки прорізують руки до костей.

Недавно вищі партійні і державні органи засудили високого партійного секретаря за те, що у його провінції слідчі замордували 16 молодих дівчат, стараючись знайти „винну" за отруєння комуніста. В іншій провінції, поліція, досліджуючи крадіж, заарештувала і тримала без засуду три місяці 201 осіб; більшість з них були не раз побиті до крови.

Специялісти Міжнародної Амнестії цікавляться тепер чи тортури в китайських тюрмах є частиною легальної системи комуністів в тій країні, подібної до системи в інших комуністичних країнах, зокрема в СССР й сателітних державах, чи китайський режим не може дати собі ради з власними бюрократами.

АГЕНТСТВО АССОШІЙТЕД Пресс інформує, що Ізраїль і Мадярщина, які не вдержували між собою дипломатичних зв'язків, підписали у понеділок, 14-го вересня, в Берні, Швайцарія, договір про відновлення співпраці. Покищо інтереси Мадярщини в Ізраїлі буде заступати амбасада Швеції, а інтереси Ізраїля в Мадярщині амбасада Швайцарії в Будапешті.

У НЕДІЛЮ, 13-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., в Беверлі Гиллс, Каліфорнія, помер на 86-му році життя Мервін ЛеРой. Він відомий продуцент Голливуду, його фільмова кар'єра тривала понад 40 років. Він був продуцентом таких широко відомих фільмів, як „Літл сізар", „Кво вадіс" і „Містер Робертс". Президент Роналд Реген і його дружина Ненсі заявили, що ЛеРой був специяльною людиною в їхньому житті, бо це він був тим, що їх запізнав.

В ПЛРИСУТНОСТІ 15,000 глядачів в понеділок, 14-го вересня ц.р., у найдовшому тенісовому змагу занотованому в історії, який тривав за першенство ЗСА 4 години і 47 хвилин, чех Іван Лендл вийшов переможцем над шведом Матсом Віляндером. Змагання відбувалися на кортах Крайового тенісового центру в Квінсі, Н. Й., де вже двічі Лендл став переможцем: в 1985 році, перемігши Джана МкКенро, а у 1986 році він переміг першуна Мілослава Мечіра.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Над могилою Евфемії Гузар

Вдячність проявилася при прощанні на той, другий, кращий світ св. п. Евфемії Гузар, яка померла в Дітройті 25-го серпня ц.р.

Хто була Евфемія Гузар? Була це людина, яка любила свій нарід і виказала цю любов своїми ділами в допомозі рідним і знайомим протягом багатьох років після Першої світової війни. Найбільшою її заслугою уважають те, що вона ввійшла в систему організаційної мережі Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) і вже на перших його загальних зборах 23-го лютого 1947 року в приміщенні готелю „Пенсильванія" в Ню Йорку була обрана делегаткою від громади Дітройту до Ради Директорів. Від того часу постійно переносила разом з її визначними діячами всі турботи, пов'язані з дією ЗУАДК-у, наполегливі старання про українську скитальщину та прожила кінцеві успіхи на шляху в здійснюванні допомоги при переселенні наших сестер і братів з европейських країн, зруйнованих тоді війною, за океан, до місць нового перебування, з надією на краще життя.

Не бачимо її в членах дирекції на дальших загальних зборах, в наступній декаді праці ЗУАДК-у. А це тому, що Евфемія постійно посвятилася переселенцям, що прибули до Дітройту і стейту Мишиген. Всі ті, що приїхали за допомогою ЗУАДК-у, пам'ятають її добрі діла і всі вони, які ще живуть, віддали їй шану щирими молитвами в похоронному заведенні 28-го серпня ц.р. та в церкві Непорочного Зачаття, до якої належала. Належала також до Союзу Українок Америки. Часто була делегаткою від 26-го Відділу до філії СУА, а також до Федерації Американських Українців. У Відділі брала участь у Святі Матері 1944 року, проводила „Щедрим вечором" 1946 року, була в контрольній комісії того ж Відділу, два рази урядничкою і читала реферат про Лесю Українку в 1946 році.

До Америки приїхала з матір'ю з Бучача в 1909 році. В 1912-му одружилася. Закінчувала медичні курси і працювала в часі Другої світової війни добровільно на терені Інтернаціонального Інституту. Одначе у звідомленнях з 1960-их років ми не знаходимо її прізвища. Немає вже її прізвища у списку Відділу СУА ч. 26. Нездужала, а два останніх роки свого життя пробула в захистах і дожила солідного віку: за 24 дні було б їй 90.

Евфемія Гузар — це символ ЗУАДК-у. Вона боролася за поліпшення життя переселенцям. В околицях Великого Дітройту і всього стейту Мишиген була майже одинокою з тих діяльних постатей цієї допомогової інституції, з яких варта б згадати незвичайно працьовитого, відданого справі адвоката Івана Панчука, Василя Довганя, голову Федерації Американських Українців Мишигену, а пізніше, вже від 1950-их років, Амвросія Вусика, керівника бюра ЗУАДК-у в Дітройті, та інших, що вже давніше відійшли від нас у засвіти. Отож це був також молитовний похід шанувальників ЗУАДК-у перед труною покійної Евфемії, що стала символом доброчинності. А українська громада Дітройту вміє належно віддати шану своїм заслуженим працівникам на громадському полі. Прибули всі її приятелі та ті, які користали з допомоги Комітету завдяки згаданим вже спочилим діячам, а безпосередньо завдяки Евфемії Гузар, яка з найглибшою теплотою і щирою любов'ю піклувалася переселенцями—новоприбулими. Особливо її увага була звернена на улаштування на працю членів Української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка. Отже не дивно, що „капеляни" віддали шану і гарячу вдячність не тільки покійній, але своєю присутністю на всіх відправах засвідчили вдячність також і Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові, який в часи історичного розсіяння прийшов з допомогою українській діяспорі, врятував багатьох громадян від нещастя, яким грозила не тільки совєтська репатріяція, але голод, холод, нестерпна атмосфера, що нависла тоді над долею всієї української політичної еміграції. А покійна і згадані постаті під проводом ЗУАДК-у прийшли на порятунок. Нехай їм разом із Евфемією Всевишній дасть заслужений спокій!

Михайло Бажанський

ГАЗЕТА „РУДЕ ПРАВО", орган чехо-словацької комуністичної партії, надрукувала статтю з нагоди 50-ої річниці з дня смерти Томаса Масарика, президента довоєнної Чехо-Словаччини. Стаття в газеті, а також замітка в органі ЦК Компартії Словаччини „Правда", називає Масарика „батьком незалежности країни", але засуджує його антикомуністичні погляди. Західні кореспонденти кажуть, що великим контрастом можна назвати те, що дисидентська група „Хартія-77" ні словом не згадала про появу статтей в комуністичній пресі про Масарика. На цвинтарі у день смерти були різні делеґації над могилою Масарика, між ними біля 200 інакомислячих дисидентів. Раніше комуністичні газети ніколи не згадували про річницю смерти чи народження колишнього президента Чехо-Словаччини.

В ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. д-ра

АЛЕКСАНДРА МАРІТЧАКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в п'ятницю, 2-го жовтня 1987 року, о год. 7-ій в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремк, Миш.

Рідних, Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

МАРІЯ — дружина
АЛЕКСАНДЕР — син з дружиною і дітьми

СОВЄТСЬКА МІЛІЦІЯ і агенти державної служби безпеки (КҐБ) заарештували біля 20 дисидентів в більшості жидів, які домагалися своїх прав, загарантованих їм конституцією СССР. Трьох осіб міліція заарештувала, як вони протестували проти засуду німецького молодого летуна Матіяса Руста, кажучи, що вони не мають дозволу від міської управи на влаштовування демонстрації. Серед арештованих є також Йосиф Бегун, про якого говорили недавно, що він отримає дозвіл на виїзд за кордон, а також інші відомі дисиденти. Арешти, на думку політичних спостерігачів, мали б підкреслити рішення міської управи Москви, що без дозволу ніхто не має права влаштовувати на вулицях столиці демонстрації. Коли, однак, хтонебудь звертається за дозволом, то все отримує відмовну відповідь.

В світлу пам'ять Дорогих
Матвія і Теклі Політилів
складаємо 200.00 долярів
на КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА в УКРАЇНІ.
Анна та д-р Марта ПОЛІТИЛО з Родиною

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. крилошанин Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію в п'ятницю, 25-го вересня 1987 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці в Озон Парку, Н. Й., за Блаженної Пам'яті:

ВІКТОРІЮ КУЛИК БЕКЛУНД
д-ра ЛЮБОМИРА БИЛОВА
ЙОСИФА БІЛОВУСА
ДМИТРА ВОЛОВОДЮКА
ВОЛОДИМИРА ГАВРИЛЯКА
д-ра ВОЛОДИМИРА ІВАНОВИЧА
д-ра ІЛЛЮ МУЛУ
ВАСИЛЯ ПЕТРИШИНА
МИРОСЛАВА ЦЮКА
СТЕФАНА ШЕВЧУКА

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померлих наших друзів.

Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

Повідомляємо Рідних і Приятелів про

БЛАГОСЛОВЕННЯ НАГРОБНИКА

на могилі

бл. п.

ЗЕНІ ШУСТ

з Лінинських

яке відбудеться

в суботу, 26-го вересня 1987 р. о год. 11:30 ранку на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо

Hoertz Road, Parma, Ohio

У цей день будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в катедрі св. Йосафата, Парма, Огайо;
у церкві св. Марії, Solon, Ohio;
у соборі св. Софії в Римі, Італія;
у церкві Покрови Преч. Діви Марії, Bridgeport, Conn.;
у церкві св. Арх. Михаїла, Philadelphia, (Jenkintown), Pa.;
у церкві Пресв. Трійці, Washington, D.C.

Про молитви просять:
НЕСТОР В. ШУСТ — муж
РОКСОЛЯНА, НЕСТОР І АДРІЯНА — діти

Повідомляємо, що в дні 21-го серпня 1987 р. по короткій але тяжкій недузі відійшов у Вічність наш БРАТ, МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

Теофіль Ольшанський

відомий з процесів ОУН і атентату на президента Польщі Войцеховського, член ОУН і ОБВУ — проживши 82 роки.

ПОХОРОН відбувся в місті Лос Анджелес, Кал.

Про короткий життепис історичної особи Визвольно-Революційного Руху України буде своєчасно повідомлено.

Брат — МИХАЙЛО ОЛЬШАНСЬКИЙ

ВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ індустріяліст Арманд Гаммер, президент Оксідентал Петроліум корпорації в Лос Анджелесі, відвідав Китайську Народну Республіку і відбув там довшу розмову з некоронованим керівником Китаю Денг Шіаопінґом. Гаммер, зглядно його компанія, бажає збільшити торговельну виміну з китайцями і продати їм додаткову кількість технології для видобування нафти. „Ми продаємо технологію, — заявив Гаммер кореспондентам, — а Шіаопінг хоче її купити і тому у нас є з ним спільна мова". Розмова Гаммера із Шіаопінгом відбулась за закритими дверима і тривала півтори години. Після розмови Шіаопінг заявив, що Гаммер, не зважаючи на його вік, енергійна й цікава у розмові особа, а „крім того він пропонує конкретні речі, яких ми потребуємо для розбудови нашої господарської системи".

Він живе у нашій пам'яті

Першого серпня ц. р. сповнилося 20 років, як невмолима смерть вирвала з наших лав сотника війська УНР — Корпусу Січових Стрільців — Михайла Вацика, активного й принципового громадського працівника, чуйного й вдумливого організатора та скромного громадянина.

Народився М. Вацик 14-го березня 1898 року в Тернополі. Вчився спочатку в народній школі в його рідному місті, а згодом у гімназії. Закінчив курс науки в Краківській академії красних мистецтв, а 1916 року — підстаршинську школу в Миколаєві.

8-го липня 1914 року вступив добровільно у ряди Українських Січових Стрільців. Як здібний молодий вояк, він швидко добився військових підвищень: 1915 року став вістуном, 1916 — чотарем, а 1917 року — підхорунжим.

Михайло Вацик був діяльним членом української спільноти в Сан Павло, одним з засновників Товариства „Соборність" та його кількаразовим успішним головою. Своєю поведінкою покійний не придбав собі багато приятелів, бо мав відвагу обстоювати правду й боротися проти замкнености, зашкарублости в громадському житті. До своїх і до хиб інших ставився зі зрозумінням і з толеранцією.

Як мистець-маляр користався пошаною в мистецьких колах і на замовлення урядових чинників намалював портрети перших префейтів Сан Каєтано, а також ряд ікон для українських церков цього поселення. Його портрет — епічний у своєму спокої і чіткості побудови. Ікона Вацика традиційна. Він є звеличником стилю, що своїм родоводом сягає у давні віки. В його пейзажах помітний пошук нових тем, втілених у кращих традиціях українського мистецтва.

Пізно вечором 1-го серпня 1967 року, після церковних відправ, які служив о. Іринарх Маланяк, ЧСВВ, присутні друзі відспівали покійному „Ой, у лузі червона калина". Наступного дня хоронили його три священики: парох української католицької церкви о. Іринарх Маланяк, архимандрит української православної церкви о. Василь Постолян та настоятель тієї церкви о. Василь Петрук. На цвинтарі прощали покійного о. Іринарх від української католицької парафії, Едвард Віцке від комбатантів та інж. Володимир Скульський від української громади. Піснею „Видиш, брате мій" завершено похоронний обряд.

Хочеться відзначити, що 20 років тому відійшов з життя ще один співтворець золотої сторінки української історії, який віддавав усі свої сили, знання й багатий досвід справі українського народу в розсіянні.

Володимир Жила

У ВАШІНҐТОНІ В ПОНЕДІЛОК, 14-го вересня ц.р., секретар транспорту Елізабет Дол офіційно проголосила свою резиґнацію з цього посту та включилася в кампанію свого чоловіка за здобуття республіканської номінації на президента у виборах 1988 року. Резиґнація Е. Дол входить в життя з першим жовтня ц.р. На посту секретаря транспортації вона була майже п'ять років. На тему свого наслідника вона відмовилася коментувати.

Приклад, гідний наслідування

В середу, 19-го серпня, вечором, тобто на саме свято Преображення Господнього, в готелі Парк Пляза в Торонто відбулася гідна уваги імпреза, яку влаштував Канадський Інститут Українських Студій (КІУС). Була це вечера в честь Стефанії Букачевської-Пастушенко за її дар для Інституту.

Про це докладно поінформував присутніх — запрошених гостей, родину і приятелів пані Стефанії (понад 30 осіб) голова Канадського Інституту Українських Студій д-р Богдан Кравченко. Пані Стефанія разом зі своїм покійним уже чоловіком тяжкою працею зуміли заощадити певну суму грошей і, будучи бездітною, вона вирішила подарувати їх на потреби Інституту, який робить добру роботу в науковому світі, фінансуючи наукові досліди з україністики й публікує їх окремими виданнями. Одним з таких видань була праця Р. Конквеста „Жнива розпачу", що її спонзорував Гарвардський Український Дослідний Інститут.

Оцінюючи працю КІУС, Стефанія Букачевська-Пастушенко подарувала на потреби Інституту 100,000 дол. А тому що КІУС має домовлення з урядом Альберти, що кожний дар на потреби Інституту він подвоїть, тобто до 100,000 додасть від себе ще 200,000, то фактично дар пані Стефанії приніс КІУСові 300,000 дол. Згідно з рішенням дирекції Інституту з цих грошей створено архівний фонд, доходи з якого будуть використані на збирання й публікування документів та різних архівних матеріялів, які мають відношення до українців, а зокрема до канадських українців. Тут слід підкреслити, що цей фонд буде непорушний, можна б сказати, вічний, зате Інститут користатиме з відсотків вложеного капіталу, у даному випадку з 300,000 дол.

При цьому д-р Б. Кравченко поінформував гостей про діяльність Канадського Інституту Українських Студій, кажучи, що досі він при співпраці з Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету видав уже близько 60 солідних накових праць з української тематики. Цього року повинно вийти друком 8-10 праць, в тому числі 2-ий том англомовної Енциклопедії Українознавства. А це неабиякий успіх. Не зважаючи на те, що його персонал має лише три платні особи, Інститут працює дуже інтенсивно. Крім цього триособового персоналу в Едмонтоні, в Торонто працює три особи на чолі з д-ром Данилом Гузерем-Струком над англомовною енциклопедією. Правда, є ще дві особи в Европі, в Сарселю, а саме д-р Аркадій Жуковський та п. Охримович. Можна з впевненістю сказати, що ця невеличка горстка людей своєю відданістю й наполегливістю у праці доконує чудес. Вистачить поглянути на склад редакційної колегії Української Радянської Енциклопедії, яка в дійсності є майже повністю перекладом російської „Большой советской энциклопедії", щоб переконатися у правдивості цих слів. Там армія науковців і партійних контролерів, а тут кілька людей — ентузіястів.

Дар Стефанії Букачевської-Пастушенко дасть можливість ще краще розвинути працю Інституту на користь української спільноти в Канаді й цілому світі, а зокрема на користь України, де Москва не дозволяє видавати того роду творів. Тому д-р Кравченко висловив подяку пані Стефанії за її щедрий дар, підкреслюючи його важливість для української науки.

Стефанія Букачевська-Пастушенко під час бенкету в її честь. Зліва: проф. Б. Кравченко, І. Стасюк, проф. Д. Гусар-Струк.

В цій імпрезі, крім згаданих уже осіб, взяли участь також д-р Мануїл Лупул, попередній директор Інституту Українських Студій, Іван Стасюк з Ванкуверу, голова фундації Енциклопедії Українознавства, Євген Борис, голова патронату Енциклопедії Українознавства у Торонто, який коротко з'ясував присутнім, що він, як виконавець останньої волі покійного проф. Володимира Кубійовича, передав до КІУС 140,000 долярів зі спадку покійного. Крім того було тут ще трьох членів редколеґії Енциклопедії Українознавства, а саме д-р Данило Гусар-Струк, до речі, племінник пані Стефанії, керуючий редакційною працею АЕУ в Торонто, д-р Олекса Біланюк з Філядельфії та д-р Аркадій Жуковський, постійний науковий працівник АЕУ, який приїхав з Парижу. Він також відповідальний за появу 10-го й останнього тому Енциклопедії Українознавства, над яким тепер працює.

Стефанія Букачевська-Пастушенко зробила цю чудову інвестицію з тяжко запрацьованого гроша, що буде приносити користь українській науці, яка є не менш важливою зброєю в боротьбі за визволення українського народу з-під чужої корміги, ніж танки й гармати у війні. Колись ми інформували наше довкілля про Україну летючками та брошурками, що мали швидкопроминальне значення, і сьогодні їх важко навіть дістати. Сучасне покоління почало інформувати світ про Україну солідними науковими творами, інформувати молодше покоління студентів університетів. Це власне вони завтра керуватимуть політикою своїх країн і будуть мати до диспозиції наукові твори написані з української точки зору, в інтересі українського народу, а не як досі в інтересі тільки московського чи якогонебудь іншого імперіялізму.

С. Букачевська-Пастушенко дала добрий приклад, що робити зі своїми ощадностями, віддаючи їх на користь української науки. І цей приклад повинні наслідувати всі ті, яких працю Бог поблагословив і вони доробилися більшого чи меншого майна, яке, зокрема самітні, не знають, кому залишити й остаточно вмирають без завіщання. І тут починається іронія їхньої долі, бо до їх ощадностей матимуть претенсії їхні кревні в Україні, а через них совєтський уряд, якого аґенти дуже докладно студіюють усі посмертні повідомлення в часописах Америки й Канади. Остаточно Москва забирає ті маєтки, щоб кревним дати якусь там номінальну суму, а все інше забрати собі. Так тяжко запрацьовані гроші тих, які ціле своє життя поборювали совєтську систему і мріяли про вільну Україну, йдуть на скріплення московського імперіялізму в Україні. Чейже відомо, що всі такі гроші йдуть на поширення комуністичної протиукраїнської пропаганди на Заході. Отже, чи не краще віддати свої ощадності там, де вони принесуть найбільше користи для України, віддати їх на потреби української науки і тим самим увіковічнити своє ім'я, як гідні сини й дочки українського народу? Зроблення самого заповіту за життя зовсім не означає близької смерти.

Стефанії Букачевській-Пастушенко треба тільки побажати ще багатьох і здорових літ, щоб могла побачити хосенну роботу її дару. А за сам дар українській науці належиться їй признання, зокрема за добрий приклад. Хто наступний?

Василь Верига

У соті роковини

Відзначаючи 100-ліття народження світової слави мистця-скульптора Олександра Архипенка, яке припадає цього року, у кількох осередках наших скупчень вже відбулися вечори, присвячені цій знаменній даті. Написано багато статтей у різних престижевих газетах і журналах, де всюди підкреслюється його вклад у світове мистецтво, у якому Архипенко займає передове місце поруч Брака і Пікассо, та його українське походження. Треба відзначити, що Крайова ґалерія у Вашінґтоні вже при кінці минулого року відзначила століття від дня його народження великою виставкою його скульптур, малюнків і рисунків, яка пройшла з великим успіхом, підкреслюючи ще раз світову славу мистця. Навіть в Україні не могли промовчати цієї великої річниці, як це часто буває, бо у деяких літературно-мистецьких виданнях появились великі статті про творчість О. Архипенка.

Український Інститут Модерного Мистецтва разом зі 101-им і 29-им Відділами СУА вшанують 100-ліття народження Олександра Архипенка двома доповідями з прозірками, які відбудуться у приміщенні Українського Модерного Мистецтва у Чикаґо при 2320 W. Chicago Ave. у п'ятницю, 25-го вересня ц.р., о год. 7-ій вечора англійською мовою, та в суботу, 26-го вересня о год. 7:30 вечора — українською мовою. Доповідач — гість з Денвер, Колорадо, Оксана Безручко-Росс — д-р проф. історії мистецтва, відома нагороджена малярка, піяністка, учителька музики, як рівно ж знавець творчости О. Архипенка, що і дає запоруку успіху наших святкувань.

Люба Коломиєць

УТОЧНЕННЯ ПРІЗВИЩ

У дописі „Відбувся перший З'їзд мешканців табору Ельванґен", що був поміщений у „Свободі" ч. 168 з 2-го вересня ц.р., у п'ятому абзаці згадані „український православний священик-ельванґенець" та „одна пані з Ню Джерзі". Я загубив записку з їхніми прізвищами і не зміг назвати їх. У міжчасі читачі пригадали мені прізвища неназваних осіб. Ними є о. Невмержицький і Іванна Кононів. **В. К.**